	Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради Система менеджменту якістю Положення про запобігання та протидію булінгу	Шифр документа	СМЯ ЖМІ По-62-01-2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням Вченої ради

Житомирського

медичного інституту

Житомирської обласної ради

від 16.12.2020 р.

протокол № 5

В.Й. Шатило

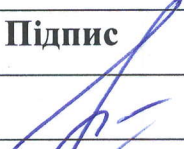

Система менеджменту якістю
ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання та протидію булінгу
у Житомирському медичному інституті
Житомирської обласної ради
СМЯ ЖМІ По-62-01-2021

ЖИТОМИР

	Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради Система менеджменту якістю Положення про запобігання та протидію булінгу	Шифр документа	СМЯ ЖМІ По-62-01-2021
		стор.2 з 18	

Ф-02-03

АРКУШ ПОГОДЖЕННЯ

Дата	Посада	Підпис	Ініціали, прізвище
16.12.20	Проректор з навчальної роботи		С.В. Гордійчук
16.12.20	Проректор з соціально-гуманітарних питань та міжнародного співробітництва		О.В. Горай
16.12.20	Надавач юридичних послуг		Н.П. Овчиннікова
16.12.20	Розробник: Директор коледжу		А.І. Піскарьова

Рівень документа - 2а

Плановий термін між ревізіями - 5 років.

Контрольний примірник

Введено в дію

наказом ректора інституту від «04» 01 2021 року, № 3-00

	Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради Система менеджменту якістю Положення про запобігання та протидію булінгу	Шифр документа	СМЯ ЖМІ По-62-01-2021
		стор.3 з 18	

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	4
2. Визначення термінів.....	5
3. Сфера застосування положення.....	7
4. Правове регулювання.....	7
5. Права та обов'язки учасників освітнього процесу в контексті протидії насильству.....	8
6. Запобігання насильству в освітньому процесі.....	12
7. Порядок проведення розслідування випадків насильства в інституті.....	14
8. Відповідальність за насильство в Житомирському медичному інституті Житомирської обласної ради.....	16
9. ДОДАТКИ.....	17

	Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради Система менеджменту якістю Положення про запобігання та протидію булінгу	Шифр документа	СМЯ ЖМІ По-62-01-2021
		стор.4 з 18	

І. Загальні положення

Відповідно до Статті 4 ЗУ «Про вищу освіту», кожен має право на якісну та доступну вищу освіту. Право на вищу освіту гарантується незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, наявності судимості, а також від інших обставин.

Умовами отримання якісної вищої освіти є матеріально-технічна база інституту, акредитовані освітні програми, кваліфіковані науково-педагогічні працівники тощо. Проте не менш важливою є соціально-психологічна складова навчального процесу.

У Статті 6 ЗУ «Про освіту», зокрема, визначено такі засади державної політики у сфері освіти та принципи освітньої діяльності:

- людиноцентризм;
- формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками.

Гармонійне формування сучасних висококваліфікованих фахівців можливе лише в просторі, вільному від будь-яких проявів насильства та дискримінації. Страждати від насильства можуть абсолютно всі учасники освітнього процесу: і здобувані вищої освіти, і науково-педагогічні працівники, і адміністративно-господарський персонал. Саме тому в контексті протидії насильству доцільно говорити не про «захист» чи «покарання», а про створення такого соціально-психологічного клімату, в якому існує інтолерантність до будь-яких проявів

	Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради Система менеджменту якістю Положення про запобігання та протидію булінгу	Шифр документа	СМЯ ЖМІ По-62-01-2021
		стор.5 з 18	

насильства, в якому абсолютно всі учасники освітнього процесу (а не лише «вразливі категорії») мають право на захист своєї честі та гідності.

З метою запобігання та протидії булінгу, розроблено Положення «Про запобігання та протидію булінгу» (далі - Положення).

II. Визначення термінів

Булінг (цькування) - діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін - кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Кривдник - особа, яка вчинила насильство у будь-якій формі.

Особа, яка постраждала від насильства (далі - постраждала особа), - особа, яка зазнала насильства у будь-якій формі.

Економічне насильство - форма насильства, що включає умисне позбавлення їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися

	Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради Система менеджменту якості Положення про запобігання та протидію булінгу	Шифр документа	СМЯ ЖМІ По-62-01-2021
		стор.6 з 18	

ними, перешкоджання в отриманні необхідних послуг, примушування до безоплатної праці, інші правопорушення економічного характеру.

Психологічне насильство - форма насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи.

Сексуальне насильство - форма насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої та повнолітньої осіб без її згоди, або примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно особи або в її присутності.

Фізичне насильство - форма насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Кібербулінг - форма насильства, що вчиняється за допомогою електронних засобів комунікації.

Запобігання насильству — система заходів, що здійснюються керівництвом ЗВО, а також іншими учасниками освітнього процесу, та спрямовані на підвищення рівня обізнаності суспільства щодо форм, причин і наслідків насильства, формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі

	Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради Система менеджменту якістю Положення про запобігання та протидію булінгу	Шифр документа	СМЯ ЖМІ По-62-01-2021
		стор.7 з 18	

поведінки у приватних стосунках, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються.

Протидія насильству - система заходів, що здійснюються керівництвом ЗВО, а також іншими учасниками освітнього процесу, та спрямовані на припинення насильства, надання допомоги та захисту постраждалій особі, а також на належне розслідування випадків насильства.

III. Сфера застосування положення

Дія Положення поширюється на усіх осіб, які перебувають з Інститутом у трудових чи інших договірних відносинах (наймані працівники, особи, які працюють за договором цивільно-правового характеру, сторони за іншими договорами з Інститутом, здобувачі вищої освіти, учасники програм, волонтери тощо), та які можуть безпосередньо взаємодіяти з уразливими особами при виконанні своїх трудових обов'язків чи в рамках виконання інших договорів з Інститутом (далі - працівники та партнери, які можуть безпосередньо взаємодіяти з уразливими особами).

IV. Правове регулювання

Правове регулювання протидії насильству здійснюється Конституцією України, законами України, цим Положенням, іншими внутрішніми документами Інституту і т. д.

	Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради Система менеджменту якістю Положення про запобігання та протидію булінгу	Шифр документа	СМЯ ЖМІ По-62-01-2021
		стор.8 з 18	

V. Права та обов'язки учасників освітнього процесу в контексті протидії насильству

5.1. Права і обов'язки керівника закладу освіти

Відповідно до Статті 26 ЗУ «Про освіту», керівник закладу освіти забезпечує створення у закладі освіти безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу (цькування), у тому числі:

- здійснює контроль за недопущенням привілеїв чи обмежень (дискримінації) за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, сімейного та майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками;

- здійснює контроль за виконанням плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти; розглядає скарги про відмову у реагуванні на випадки булінгу (цькування) за заявами здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та приймає рішення за результатами розгляду таких скарг; сприяє створенню безпечного освітнього середовища в закладі освіти та вживає заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг (цькування), стали його свідками або постраждали від булінгу.

- з урахуванням пропозицій територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику, служб у справах дітей та центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді розробляє, затверджує та

	Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради Система менеджменту якістю Положення про запобігання та протидію булінгу	Шифр документа	СМЯ ЖМІ По-62-01-2021
		стор.9 з 18	

оприлюднює план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти;

- розглядає заяви про випадки булінгу (цькування) здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та видає рішення про проведення розслідування; скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) для прийняття рішення за результатами проведеного розслідування та вживає відповідних заходів реагування;

- забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування);

- повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти.

5.2. Права і обов'язки здобувачів освіти

Відповідно до Статті 53 ЗУ «Про освіту» та Статті 62 ЗУ «Про вищу освіту», здобувачі освіти мають *право* на:

- повагу людської гідності;
- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти;

- отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від булінгу (цькування), стала його свідком або вчинила булінг (цькування).

Здобувачі освіти зобов'язані:

	Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради Система менеджменту якістю Положення про запобігання та протидію булінгу	Шифр документа	СМЯ ЖМІ По-62-01-2021
		стор.10 з 18	

- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;
- відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;
- дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, а також умов договору про надання освітніх послуг (за його наявності);
- повідомляти керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

5.3. Права та обов'язки педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу

Відповідно до Статті 54 ЗУ «Про освіту», педагогічні, науково- педагогічні та наукові працівники мають право на:

- захист професійної честі та гідності;
- захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

Педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники зобов'язані:

- дотримуватися педагогічної етики;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної

	Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради Система менеджменту якістю Положення про запобігання та протидію булінгу	Шифр документа	СМЯ ЖМІ По-62-01-2021
		стор.11 з 18	

моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;

- захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувана освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам;

- додержуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконувати свої посадові обов'язки;

- повідомляти керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування).

5.4. Права та обов'язки батьків неповнолітніх здобувачів освіти

Відповідно до Статті 55 ЗУ «Про освіту», батьки здобувачів освіти мають право:

- отримувати інформацію про діяльність закладу освіти, у тому числі щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування), про результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти у закладі освіти та його освітньої діяльності;

- подавати керівництву закладу освіти заяву про випадки булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;

- вимагати повного та неупередженого розслідування випадків булінгу

	Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради Система менеджменту якістю Положення про запобігання та протидію булінгу	Шифр документа	СМЯ ЖМІ По-62-01-2021
		стор.12 з 18	

(цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

Батьки неповнолітніх здобувачів освіти зобов'язані:

- сприяти керівництву закладу освіти у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування);
- виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти.

VI. Запобігання насильству в освітньому процесі

Запобігання насильству в інституті здійснюється шляхом реалізації наступних стратегій:

6.1. Інформування

Відповідно до Статті 30 «Прозорість та інформаційна відкритість закладу освіти» ЗУ «Про освіту», інститут надає на своєму веб-сайті відкритий доступ до такої інформації та документів:

- правила поведінки здобувача освіти в закладі освіти;
- план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти;
- порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;
- порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування).

На початку навчального року (впродовж серпня) для працівників інституту проводять ознайомчу зустріч щодо протидії насильству і надають чіткі інструкції

	Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради Система менеджменту якістю Положення про запобігання та протидію булінгу	Шифр документа	СМЯ ЖМІ По-62-01-2021
		стор.13 з 18	

та роз'яснення стосовно протидії, реагування та профілактики насильницької поведінки в освітньому просторі.

6.2. Діагностика

Діагностика проводиться періодично в процесі моніторингу, зміст і засоби якого кожен структурний підрозділ інституту визначає самостійно відповідно до ситуації. Опитування учасників освітнього процесу проводяться анонімно. Контроль за проведенням даного моніторингу покладено на проректорів та директора коледжу.

6.3. Виховання

Важливим завданням профілактики булінгу є просвітницька робота, яку здійснюють куратори академічних груп у процесі проведення виховних заходів. Куратор постійно впливає на соціально-психологічний клімат групи, планує та проводить командоутворюючі ігри, заняття і вправи серед здобувачів. Значну роль у налагодженні гармонійних міжособистісних стосунків у групі відіграють куратори.

6.4. Формування інтолерантності до насильства в освітньому процесі

Інститут навчає персонал навичкам ненасильницького спілкування у вигляді лекцій, тренінгів, практичних занять. В освітню програму включено профілактичні тренінги, психологічно-рольові ігри за темами протидії насильству у всіх його формах, толерантності, профілактики конфліктів та булінгу.

Надзвичайно важливим є формування у здобувачів освіти soft skills, які забезпечують особистісну здатність протидіяти насильству, а саме: уміння розпізнавати насильство та маніпулювання в міжособистісному спілкуванні, уміння вибудовувати адекватну поведінку в ситуації деструктивного впливу, уміння зупиняти насильницькі дії кривдника та надавати допомогу особам, які

	Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради Система менеджменту якістю Положення про запобігання та протидію булінгу	Шифр документа	СМЯ ЖМІ По-62-01-2021
		стор.14 з 18	

постраждали від насильства. Важливо також розвивати емоційний інтелект, комунікативні навички, навички асертивної поведінки у формі тренінгових занять.

VII. Порядок проведення розслідування випадків насильства в інституті

Подання заяви про випадки булінгу (цькування)

1. Учасники освітнього процесу, яким стало відомо про випадки булінгу (цькування), учасниками або свідками якого стали, або підозрюють його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб, зобов'язані повідомляти керівнику закладу.

2. Розгляд та неупереджене з'ясування обставин випадків булінгу (цькування) здійснюється відповідно до поданих заявниками заяв (далі - Заява).

3. Заяви, що надійшли на електронну пошту закладу отримує секретар, яка зобов'язана терміново повідомити керівника закладу.

4. Датою подання заяв є дата їх прийняття.

5. Розгляд Заяв здійснює керівник закладу з дотриманням конфіденційності.

Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування)

1. За результатами розгляду Заяви керівник закладу видає рішення про проведення розслідування випадків булінгу (цькування) із визначенням уповноважених осіб.

2. З метою розслідування випадків булінгу (цькування) уповноважені особи мають право вимагати письмові пояснення та матеріали у сторін.

	Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради Система менеджменту якістю Положення про запобігання та протидію булінгу	Шифр документа	СМЯ ЖМІ По-62-01-2021
		стор.15 з 18	

3. Для прийняття рішення за результатами розслідування керівник закладу створює комісію з розгляду випадків булінгу (цькування) (далі - Комісія) та скликає засідання.

4. Комісія створюється наказом керівника закладу.

5. Комісія у своїй діяльності керується законодавством України та іншими нормативними актами.

6. Якщо Комісія визначила, що це був булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, то уповноважена особа зобов'язана повідомити органи Національної поліції.

7. У разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як булінг (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що уповноважена особа закладу освіти має повідомити постраждалого.

8. Рішення Комісії приймаються більшістю її членів та реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.

9. Потерпілий чи його/її представник можуть звертатися відразу до уповноважених органів Національної поліції України з повідомленням про випадки булінгу (цькування).

	Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради Система менеджменту якістю Положення про запобігання та протидію булінгу	Шифр документа	СМЯ ЖМІ По-62-01-2021
		стор.16 з 18	

VIII. Відповідальність за насильство

в Житомирському медичному інституті Житомирської обласної ради

Особи, винні у здійсненні насильства в інституті, несуть дисциплінарну, цивільну, адміністративну, кримінальну відповідальність, передбачену законодавством України.

